

Sygn. akt VI U 1333/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszcy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant – st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 31 marca 2015 r. w Bydgoszcy

na rozprawie

odwołania: **P. L.**

od decyzji : **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. :**

- z dnia 17 kwietnia 2014 r. znak : (...)

- z dnia 22 maja 2014 r. znak : (...)

w sprawie: **P. L.**

przeciwko: **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych**

Oddziałowi w B.

o odsetki

zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, iż prawo do odsetek w wysokości ustawowej od świadczeń z tytułu renty socjalnej należnych za okres od 1 października 2012 r. do 30 listopada 2013 r. przyznaje ubezpieczonemu :

- od dnia 27 grudnia 2012 r. co do świadczeń wymagalnych do tego dnia;

- od 20-go dnia każdego kolejnego miesiąca w przypadku świadczeń

wymagalnych po dniu 27 grudnia 2012 r.

Na oryginale właściwy podpis.

VI U 1333/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 maja 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – po rozpatrzeniu wniosku P. L. z dnia 19 maja 2014r. – odmówił wnioskodawcy prawa do odsetek.

W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy powołał się na art.118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j Dz. U. z 2013r. poz.1440 ze zm) oraz art.85 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2007r. Nr 11, poz.74 ze zm), wskazując że

zgodnie z art.118 ustawy emerytalnej organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego. Wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 września 2013r. wpłynął do organu rentowego wraz z aktami w dniu 29 listopada 2013r. i został wykonany decyzją z dnia 9 grudnia 2013r., a zatem 30-dniowy termin do jej wydania został zachowany.

Dodatkowo organ rentowy argumentował, że organ odwoławczy nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w ustaleniu lub wypłaceniu świadczenia ani o odsetkach - dlatego odsetki za opóźnienie nie przysługują.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony P. L. oraz jego kurator ojciec A. L., domagając się zmiany powyższej decyzji i wypłaty odsetek ustawowych od dnia zapłaty każdej renty oraz ustalenia odpowiedzialności organu rentowego za spowodowane opóźnienia. Skarżący podnosili, iż Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił decyzję ZUS, przyznając rentę socjalną P. L. na czas nieokreślony. Organ rentowy odmówił mu wcześniej prawa do renty socjalnej, opierając się na błędnej diagnozie specjalistów ZUS, co spowodowało wypłatę świadczenia z 14-sto miesięcznym opóźnieniem. Odwołujący powoływał jako podstawę prawną swego żądania art.118 ust.2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 września 2007r. wydany w sprawie o sygn. akt P11/07.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, powołując argumenty przedstawione wcześniej w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

W odrębnej sprawie o rentę socjalną P. L. w dniu 17 października 2012r. złożył wniosek o przyznanie tego świadczenia. Orzeczeniem z dnia 26 listopada 2012r. Lekarz Orzecznik ZUS ustalił, iż wnioskodawca nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Po rozpoznaniu sprzeciwu P. L. od tego orzeczenia Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 15 stycznia 2013r. także ustaliła, iż nie jest on całkiem niezdolny do pracy, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 17 stycznia 2013r. odmówił mu prawa do renty socjalnej.

Wyrokiem z dnia 9 września 2013r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 17 stycznia 2013r. i przyznał P. L. prawo do renty socjalnej od dnia 1 października 2012r. na stałe. Sąd ten podzielił opinię powołanego w tej sprawie zespołu biegłych sądowych, którzy ustalili całkowitą, trwałą niezdolność ubezpieczonego do pracy.

(dowody z dokumentów z akt rentowych ZUS oraz z akt sprawy Sądu Okręgowego w Bydgoszczy o sygn. VI U 736/13).

Odpis powyższego prawomocnego wyroku wpłynął do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. w dniu 29 listopada 2013r., a w dniu 9 grudnia 2013r. organ ten wydał decyzję wykonującą ten wyrok i przyznającą P. L. prawo do renty socjalnej od dnia 1 października 2012r. na stałe.

Postanowieniem z dnia 21 września 2009r. (sygn. akt I Ns 116/09) Sąd Okręgowy w Bydgoszczy ubezwłasnowolnił częściowo P. L., a postanowieniem z dnia 20 stycznia 2010r. (sygn. akt V RNs 399/09) Sąd Rejonowy w Bydgoszczy V Wydział Rodzinny i Nieletnich ustanowił dla P. L. kuratelę do jego reprezentowania i zarządzania majątkiem, ustanawiając kuratorem jego ojca A. L..

(kserokopia postanowienia k.18 akt niniejszej sprawy; postanowienie na k.15 akt sprawy Sądu Rejonowego w Bydgoszczy o sygn. akt V RNs 399/09).

W dniu 3 kwietnia 2014r. kurator A. L. złożył w imieniu P. L. w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w B. wniosek o naliczenie i wypłatę odsetek za nieterminowe wypłacenie synowi renty socjalnej w okresie od 1 października 2012r. do 30 listopada 2013r.

Organ rentowy wniosek ten rozpoznał zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją, odmawiając P. L. prawa do odsetek.

Zgodnie z art.118 ust.1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r. poz.1440 ze zm.) w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy wydając orzeczenie stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Z kolei art.85 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r. poz.1442 ze zm.) stanowi, że jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty z mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Spór w rozpoznawanej sprawie powstał na tle zastosowania i wykładni powyższych dwóch przepisów prawa materialnego.

Rozważając ten spór dostrzec należy w pierwszej kolejności, iż Sąd Okręgowy przyznając P. L. wyrokiem z dnia 9 września 2013r. nie zamieścił w nim rozstrzygnięcia o odpowiedzialności organu rentowego – w ujęciu pozytywnym bądź negatywnym – na podstawie art.118 ust.1a ustawy emerytalnej. W tej kwestii Sąd Okręgowy zauważa, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem brak takiego rozstrzygnięcia w wyroku przyznającym świadczenie nie oznacza, iż osoba uprawniona do tego świadczenia zostaje pozbawiona możliwości dochodzenia odsetek za opóźnienie w wypłacie należnych jej świadczeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2010r. II UK 330/09 – LEX nr 604220; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011r. (...) – LEX nr 784338).

Konieczne jest przywołanie w tym miejscu także wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 września 2007r. wydanego w sprawie o sygn.P11/07 (OTK – A 2007/8/97 oraz LEX nr 316047), w którym Trybunał stwierdził, że art.118 ust.1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS rozumiany w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności nie ponosi

odpowiedzialności organ rentowy, jest zgodny z art.32 ust.1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art.45 ust.1 Konstytucji. Trybunał wskazywał w uzasadnieniu powyższego wyroku, iż wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia oznacza, że opóźnienie w wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa.

Odnosząc powyższe rozważania jurydyczne do stanu faktycznego sprawy zauważyć należy, iż Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w sprawie o rentę socjalną (VI U 736/13) – poprzez dopuszczenie dowodu z opinii zespołu biegłych sądowych – zweryfikował prawidłowość oceny stanu zdrowia ubezpieczonego i jej wpływu na zdolność do pracy P. L., która została dokonana przez lekarskie organy orzecznicze ZUS w postępowaniu administracyjnym.

Z akt tej sprawy wynika, iż Lekarz Orzecznik i Komisja Lekarska ZUS dysponowały tym samym materiałem dowodowym, który następnie w postępowaniu sądowym analizowali biegli sądowi. Strona odwołująca się od decyzji

odmawiającej przyznania jej renty socjalnej nie powoływała się przed Sądem na nowe dowody czy okoliczności, których wcześniej nie mogły być prawidłowo ocenione w postępowaniu administracyjnym. Błędna ocena stanu zdrowia ubezpieczonego P. L., dokonana przez Lekarza Orzecznika, a następnie przez Komisję Lekarską ZUS, musi być kwalifikowana jako błąd organu rentowego, skutkujący powstaniem prawa po stronie ubezpieczonego do odsetek z tytułu wypłacenia świadczeń z opóźnieniem.

W tej sytuacji ubezpieczony na podstawie art.85 ust.1 ustawy systemowej ma prawo do odsetek ustawowych liczonych od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007r. III UK 37/07 – OSNP z 2008r. z 21-22, poz.326).

Szczegółowe zasady wypłacania odsetek za opóźnienie w realizacji prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i renty socjalnej określone zostały w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłaceniu świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1999r. Nr 12, poz.104 ze zm).

W § 2 ust.1-2 oraz ust.3 ustanowiono regułę, zgodnie z którą odsetki wypłaca się za okres od dnia następnego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń – do dnia wypłaty świadczeń, przy czym okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłaceniu, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji. Natomiast okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności.

Oznacza to, że nabycie prawa do odsetek aktualizuje się w dacie spełnienia powyższych warunków. Prawo to nie jest natomiast ograniczone czasowo datą wystąpienia osoby uprawnionej z wnioskiem o przyznanie prawa do odsetek od należnych jej świadczeń.

W rozpoznawanej sprawie już w dniu 26 listopada 2012r. – w dniu wydania orzeczenia przez Lekarza Orzecznika ZUS – było możliwe (z wykorzystaniem zebranych w sprawie dowodów z dokumentacji medycznej i prawidłowego badania bezpośredniego ubezpieczonego) ustalenie jego całkowitej i trwałej niezdolności do pracy, warunkującej przyznanie mu prawa do renty socjalnej. Zatem w terminie 30 dni liczonych od dnia 26 listopada 2012r. (data badania i orzeczenia Lekarza Orzecznika) możliwe było wydanie przez organ rentowy decyzji przyznającej ubezpieczonemu prawa do renty socjalnej na stałe.

W tej sytuacji co do świadczeń z tytułu renty socjalnej za okres poprzedzający dzień 26 grudnia 2012r. prawo do odsetek za opóźnienie w ich wypłaceniu powstało od dnia 27 grudnia 2012r. zgodnie z wyżej wskazanymi unormowaniami. Natomiast w przypadku świadczeń należnych ubezpieczonemu po tej dacie wymagalność odsetek powstawała od dnia terminu ich płatności ustalonego w decyzji z dnia 9 grudnia 2013r. na 20 dzień każdego miesiąca.

Z powyższych motywów na podstawie art.477¹⁴ §2 K.p.c. oraz powołanych przepisów prawa materialnego Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Na oryginalne właściwy podpis.